

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-10-01
Besvaras senast
2025-10-22

Till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:30 Utvärdering av planeringsstimulanser

Antalet färdigställda nya bostäder generellt når inte i närheten de behov av bostadsbyggande som Boverket och regeringen anger. Byggandet av nya småhus är på en historiskt låg nivå, i nivå med under 90-talskrisen.

I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024 avsattes medel till två planeringsstimulanser till kommuner för att anta detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse respektive omvandlingar från lokaler till bostäder. Vi socialdemokrater har upprepade gånger påtalat att detta handlar om minimala åtgärder av rent symbolisk karaktär.

Sedan förordningen (2023:903) som reglerar stimulanserna trädde i kraft i början av april 2024 har kommuner av varierande storlek med geografisk spridning över de södra, mellersta och norra delarna av landet ansökt om stöd hos Boverket. Fram till årsskiftet 2024/25 beviljade Boverket 32 ansökningar från 26 kommuner stöd avseende 38 detaljplaner. Totalt beviljat stödbelopp uppgick vid den tidpunkten till cirka 26,3 miljoner kronor. Av de detaljplaner som beviljats stöd avsåg 33 möjliggörande av småhusbebyggelse och 5 omvandlingsåtgärder. Dessa detaljplaner omfattar totalt 1 655 småhus och 10 003 kvadratmeter lokalarea som kan omvandlas till boarea.

Stödnivån höjdes från 1 april 2025 vad gäller detaljplan för småhus från 15 000 kronor till 25 000 kronor per hus, medan stödnivån per kvadratmeter lokalarea som kan omvandlas till boarea höjdes från 150 kronor till 300 kronor.

Kommuner kan söka stöd för detaljplaner som gör det möjligt att bygga småhus och omvandla lokaler till bostäder fram till den 1 oktober 2026, och det finns inga krav till exempel på när eller under vilka omständigheter detaljplanarbetet ska vara initierat för att stöd ska kunna utbetalas. Enligt aktuella uppgifter från Boverket ser stödet ut att vara ”övertecknat” för innevarande år.

Ett illustrativt exempel på kommunala planeringsinsatser som har beviljats stöd av Boverket är detaljplanen för Äskekärr 1:9, Askevik i Mariestads kommun. Detaljplanen omfattar 16 småhus i ett strandnära läge inom ett så kallat LIS-område. Den 23–24 januari i år rapporterade Mariestads-Tidningen om planen. Rubriken var ”Här kan byggas både fritidshus och åretruntboende – efter 14 år är detaljplanen redo att antas”. Det är en inte orimlig slutsats att Mariestads kommun hade kommit att anta denna detaljplan även utan statligt stöd. Man har

trots allt arbetat på med frågan i kommunhuset i mer än ett decennium.

Mot denna bakgrund vill jag fråga infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson:

Avser ministern och regeringen att ta initiativ till en utvärdering av dessa planeringsstimulanser?

.....

Markus Kallifatides (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren